

SNG NOVA GORICA - Nova izzivalno eksperimentalna premiera

Jezikovna različnost ni ovira za razumevanje drugega

NOVA GORICA – Nova premiera Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica postavlja v svoji srčki v ospredje vprašanje večjezikovnega razumevanja ali, kot bi se lahko temu reklo z v našem prostoru zelo priljubljenim izrazom – večjezičnosti.

Da bo stvar nazornejša in razumljivejša: ko se na primer v Trstu ali Gorici srečata Slovenec in Italijan, pogovor steče seveda v italijanščini. Ne bi bilo pa nujno, kajti ko bi vsak spregovoril v svojem jeziku, bi se odprlo več možnosti: ali se sploh ne razumeta, mogoče le slutita sporočilo, ali pa se z dobro mero truda in prizadevanja vendarle razumeta in se s tem izogneta vsakršni prevladi, premoči in večvrednosti enega jezika v primerjavi z drugim. Skratka, gre za ohranjanje avtohtonosti svojega jezika v sporazumevanju z drugim. Brez vsakršnih prevodov ali vzporednih prevajanj. Pa saj ni naš sogovornik tako neumen, da bi se ne mogel priučiti jezika drugega! In če ne bi šlo, je tu na voljo naprava idiomatic, ki poskrbi za to, da nas reši jezikovne zmede in prispeva k izkoreninjenju nerazumevanja, ki vodi v vojne in spore. S čudežno napravo in človekovo dobro voljo zavladata na svetu večni mir. Kajti vsak lahko razume drugega, tudi na ravni jezika, če si to resnično želi.

Igralci prihajajo iz petih držav PETER UHAN

Predstava *Idiomatic* torej ni tako nedolžna, kot se zdi na prvi pogled. Za naše ožje okolje je celo izzivalno udarna tudi zato, ker popolnoma uhaja iz tradicionalističnih uprizoritvenih shem. Nastala je v koprodukciji teatrov iz Belgije, Romunije, Francije, Norveške in Slovenije (Nova Gorica) in kolikor je gledališč, toliko je tudi igralcev (pet). *Idiomatic* je postavljen v utopični svet, kjer sploh ni angleščine, kajti tudi brez nje se da preživeti. V vsakem od petih okolij je nosilen domači igralec (v Novi Gorici Andrej Zalesjak) s svojo prevladujočo jezikovno kodo, ki se ji skušajo ostali približati, seveda s pomočjo že

omenjene naprave idiomatic, ki se večkrat pokvari, kar povzroča zelo bizarne in humorne paradokse. Ravni jezika so naravnost briljantne, hkrati pa opozarjajo tudi na številne posebnosti in lokalizme, ki vdahnejo posameznemu jeziku enkratnost, samosvojost, draž in skrivnost.

Kaj več o tej nenavadni predstavi skoraj ne bi bilo povedati, razen da se ne podamo na področje gole teorije in fenomenologije gledališča, njegove spektakelske funkcije, kar pa bi bilo brez dvoma neprimerno in odveč. Bolj kot predstava je bila na malem odru novogoriškega teatra ponujena v ogled in presojo gledališka instalacija v smislu podobnih slikarskih performansov. Eksperiment je uspel, za kar so zaslužni igralci George-Albert Costea (Romunija), Anna Galy (Belgija), Georg Peetz (Nemčija), Miguel Declaire (Belgija) in Andrej Zalesjak, ki so znali v predstavo vključiti celoten avditorij. Gledalci so aktivno in glasno sodelovali pri razreševanju jezikovnih zagat in bili na koncu nagrajeni s tipično romunsko slaščico in okusnim koktejlom, kar so protagonisti izvedbe delili na odru. S tem je prišlo do pomešanja vlog, oder pa odprta scena za vsakogar.

Marij Čuk